

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/39/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621203352
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6621203352.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Dušana Ďuriana ako členov senátu, v právnej veci spôsobilosti na právne úkony S. N., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. C. X/XX, XXX XX U., t. č. W. W. D., n. o., so sídlom R. XXXX/X, XXX XX T., zast. JUDr. Renátou Endrödyovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Dr. Herza 26, 984 01 Lučenec, v konaní začatom na návrh navrhovateľky PhDr. R. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXX/XX, XXX XX G., o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a ustanovenie opatrovníka pre S. N., o návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 6Ps/6/2021 - 34 zo dňa 16. augusta 2021, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia m e n í tak, že:

Dočasne z a k a z u j e S. N., rod. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X. C. X/XX, XXX XX U., t. č. W. W. D., n. o., so sídlom R. XXXX/X, XXX XX T., previesť a zaťažiť právami tretích osôb - záložným právom a vecným bremenom nehnuteľnosti: parcelu C-KN č. XXXX vyznačenú ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m² a stavbu - rodinný dom, súpisné číslo X, postavený na parcele C-KN č. XXXX, obe nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX vedenom pre katastrálne územie Lučenec, až do právoplatného skončenia konania vo veci samej vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 6Ps/6/2021.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie nad rámec návrhu navrhovateľky tak, že dočasne ustanovil S. N., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, U. opatrovníčku A.. R. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/XX, G. s účinnosťou odo dňa vykonateľnosti tohto uznesenia (I. výrok); vyslovil, že opatrovníčka je oprávnená dočasne vykonávať úkony týkajúce sa nakladania s hnutelným a nehnuteľným majetkom S. N., nakladania s finančnými prostriedkami nad sumu 100,- Eur mesačne, uzatvárania zmlúv a dohôd ktoré by ju zaväzovali k finančnej povinnosti a kontaktu s úradmi do právoplatného skončenia konania sp. zn. 6Ps/6/2021 vedenej na Okresnom súde Lučenec (II. výrok) a zakázal S. N., rod. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, U. bez súhlasu opatrovníčky disponovať s akoukoľvek finančnou čiastkou nad sumu 100,- Eur a bez súhlasu opatrovníčky disponovať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať kúpne zmluvy, spotrebiteľské zmluvy, darovacie zmluvy alebo akékoľvek iné zmluvy majetkovo-právnej povahy, prevádzať svoj hnutelný alebo nehnuteľný majetok na inú osobu, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažiť a spísať závet a to až do právoplatného skončenia konania sp. zn. 6Ps/6/2021 vedenom na Okresnom súde Lučenec (III. výrok).

2. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka ako osoba blízka osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná (jej vnučka), sa domáhala nariadenia neodkladného opatrenia len ohľadne zákazu prevodu nehnuteľností evidovaných na liste

vlastníctva č. XXXX vedenom pre katastrálne územie U. a ich zaťaženia záložným právom a vecným bremenom. Návrh odôvodnila tým, že jej starej matke S. N. bola od roku 2014 diagnostikovaná Alzheimerova choroba a starecká demencia, pričom podľa navrhovateľky neexistuje predpoklad zlepšenia jej zdravotného stavu. Dôsledky týchto chorôb sa negatívne prejavujú pri jej rozhodovacej činnosti a prejavovaní skutočnej vôle S. N., ktorá je ľahko manipulovateľná, ovplyvniteľná a dôverčivá zo strany tretích osôb. Ako príklad navrhovateľka uviedla podpísanie zmlúv o zmene dodávateľa energií S. N., ktorá bola v domnení, že ide iba o cenovo výhodnejší balík služieb (od toho istého dodávateľa), čo sa udialo už dvakrát. Do pozornosti dala aj odchod S. N. z jej vlastného rodinného domu do domova dôchodcov D., n. o., ktorý si nemala možnosť premyslieť a udial sa na naliehanie jej syna U. N.. S. N. má okrem neho ešte syna S., ktorý je otcom navrhovateľky. Ďalej navrhovateľka poukázala na prebiehajúce vkladové konanie (o zriadenie vecného bremena) vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie U. vo výlučnom vlastníctve S. N., o ktorom S. N. nevedela a myslela si, že podpísala iba zrušenie vecného bremena vo vzťahu k svojmu otcovi, ktorý je už mŕtvy. Taktiež si S. N. v sprievode svojho syna U. zrušila vkladnú knižku vo viere, že v inej banke bude mať vyšší úrok. Z. U. však chce jej rodinný dom predať a existuje dôvodná obava, že S. N. podpíše v dobrej viere listiny, ktoré jej budú podsunuté pod inou zámkou a poškodí tak seba a svoje majetkové pomery.

3. S poukazom na ustanovenie § 2 ods. 1, § 360 ods. 1 a § 361 Civilného mimosporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. m. p.“), § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej aj „C. s. p.“) a vzhľadom na spisový materiál a zhromaždené dôkazy bol súd prvej inštancie toho názoru, že S. N. nedokáže vzhľadom na svoj zdravotný stav nakladať so svojim hnutelným i nehnuteľným majetkom, rozhodovať o nakladaní s väčším obnosom peňazí a tiež rozhodovať sa pri uzatváraní zmlúv akéhokoľvek charakteru, ktoré by ju zaväzovali. Navrhovateľka osvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov, ktorá vyplýva z toho, že S. N. už počas dlhšieho časového obdobia podpisovala zmluvy a robila úkony, ktoré značne boli v jej neprospech, pričom nedokázala pochopiť svoje konanie. S poukazom na zdravotné záznamy S. N. je predpoklad, že táto nedokáže posúdiť následky svojho konania, a preto súd prvej inštancie dočasne ustanovil S. N. ako opatrovníčku navrhovateľku, ktorá bude oprávnená rozhodovať o jej záležitostiach až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Potrebu vydania neodkladného opatrenia podľa názoru súdu prvej inštancie osvedčil aj prebiehajúci vklad v katastri nehnuteľností, pri ktorom dochádza k zriadeniu vecného bremena k nehnuteľnostiam na základe zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 20. 07. 2021 v prospech syna U. N., pričom S. N. nemala vedomosť o tom, že by takúto zmluvu vôbec podpisovala. Súd prvej inštancie skonštatoval, že bez dočasného ustanovenia opatrovníka hrozí S. N. vážna ujma spočívajúca v zmenšovaní jej majetku, ktorá v dôsledku svojho pretrvávajúceho zdravotného stavu nie je spôsobilá adekvátne rozhodovať o právnych úkonoch. Aby súd prvej inštancie zabránil v akomkoľvek nezodpovednom nakladaní S. N. s majetkom, s finančnými prostriedkami a v podpísovaní akýchkoľvek zmlúv, zakázal jej nakladať s jej hnutelným a nehnuteľným majetkom, s vyššou finančnou čiastkou ako 100,- Eur a podpisovať akékoľvek zmluvy, ktoré by ju zaväzovali k plneniu. Súd prvej inštancie dodal, že vydaním neodkladného opatrenia nedôjde k ohrozeniu vlastníckeho práva, ani k obmedzeniu nakladania s majetkom S. N., ktorá s ním môže nakladať po predchádzajúcom súhlase dočasnej opatrovníčky. Na záver vyslovil, že nariadené neodkladné opatrenie bude trvať iba do času rozhodnutia súdu, či je potrebné S. N. obmedziť v spôsobilosti na právne úkony a ak áno, v akom rozsahu.

4. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie v celom rozsahu podala v zákonnej lehote odvolanie osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná. Z obsahu odvolania vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za nesprávne z dôvodov uvedených v § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C. m. p.“) a v § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), t. j. z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci a v dôsledku toho rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní uviedla nové skutočnosti a predložila nové dôkazy. Podľa názoru odvolateľky neboli splnené zákonné predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia. K podpisu zmluvy o zmene dodávateľa energií sa rozhodla z dôvodu, že sa jej zdala výhodnejšia, no následne po jej prečítaní „v klude“ zistila, že urobila chybu. Vkladnú knižku v Z. Z., a. s. nezrušila z dôvodu lepšieho úroku ako uviedla navrhovateľka, ale z dôvodu, že v domove dôchodcov potrebuje mať založený bežný účet, z ktorého môže realizovať platby. W. uvádzané navrhovateľkou jej síce boli zistené, ale ona sa dlhodobo lieči, jej stav je stabilizovaný a nedochádza k jeho výraznému zhoršeniu. Z lekárskej správy O.. S. Y. z roku 2014 vyplýva, že jej bola diagnostikovaná Parkinsonova choroba a z následných lekárskejších správ z roku 2018 až 2021 nevyplýva

výrazné zhoršenie jej zdravotného stavu. Vo všetkých uvedených lekárskejších správach sa uvádza, že trpí Parkinsonovou chorobou bez obmedzenia alebo s minimálnym obmedzením a demenciou pri Alzheimerovej chorobe s neskorým začiatkom bez výraznej progresie. Zo správy z psychologického vyšetrenia zo dňa 19. 12. 2017 vyplýva poškodenie kognitívnych funkcií, no z ďalších kontrolných lekárskejších vyšetrení zo dňa 10. 10. 2019 a 06. 05. 2021 nevyplýva výrazné zhoršenie jej zdravotného stavu. Uviedla, že zdravotné problémy má primerané veku a je schopná rozhodovať o svojom majetku, aj o iných záležitostiach týkajúcich sa jej osoby. S návrhom navrhovateľky nesúhlasí, táto sa ju pokúša zbaviť práva rozhodovať o svojom majetku a vidí za tým snahu navrhovateľky získať kontrolu nad jej majetkom, konkrétne nad jej rodinným domom. Poukázala na to, že má dvoch synov U. a S., pričom S. je otcom navrhovateľky a až do jej odchodu do domova dôchodcov s ňou býval. Navrhovateľka potrebuje vyriešiť bytovú otázku svojho otca, ktorý na kúpu bytu nemá peniaze a to je zámerom jej podania návrhu. Ešte pred jej odchodom do domova dôchodcov zorganizovala navrhovateľka so svojim otcom a sestrou stretnutie u advokáta, kde od nej požadovali finančnú hotovosť na kúpu bytu pre syna S.. Na toto stretnutie pozvali aj druhého syna U., pozvanie ktorého dokladá v prílohe. Jej rozhodnutie ísť bývať do domova dôchodcov ovplyvnil práve syn S., nakoľko spolužitie s ním nebolo práve ideálne, keď podstatná časť starostlivosti o dom a domácnosť bola na jej pleciach. Syn S. sa k nej správal hrubo, vyžadoval financovanie nákupov, pričom jeho potravín sa ona dotýkať nemohla. Z lekárskeho záznamu u O.. R. zo dňa 13. 09. 2019 vyplýva, že sa na problémy so synom sťažovala, konkrétne, že ju trápi, stresuje, kritizuje, býva podráždený a nepomáha jej. Navrhovateľka jej nikdy nijakú pomoc neposkytovala, a preto odvolateľka nevidí žiaden dôvod, aby práve ona bola v prípade potreby jej opatrovníčkou. K tvrdeniam navrhovateľky, že do domova dôchodcov odísť nechcela, a že jej syn U. predáva jej rodinný dom uviedla, že ona sa do domu vrátiť neplánuje, pretože starostlivosť oň je pre ňu záťažou. Z. U. s družkou ju pravidelne navštevujú, pričom navrhovateľka so svojim otcom ju boli navštíviť len raz, keď ju informovali, že nemôže nakladať so svojim majetkom. V prípade, že by to jej zdravotný stav vyžadoval, chcela by, aby bol jej opatrovníkom syn U. N.. Navrhovateľku jej zdravotný stav netrápil, pokiaľ poskytovala bývanie svojmu synovi S. (otcovi navrhovateľky). Navrhovateľka nepreukázala, že by bolo potrebné bezodkladne upraviť pomery vo vzťahu k S. N., ani že by mala byť S. N. dočasne obmedzená spôsobilosť na právne úkony v takom rozsahu ako navrhla navrhovateľka.

5. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu S. N. uviedla, že považuje za zavádzajúce tvrdenie, že má naliehavý záujem získať kontrolu nad majetkom S. N., aby vyriešila bytovú situáciu svojho otca, nakoľko otec žije v nájomnom byte Mesta Lučenec, na preukázanie čoho doložila nájomnú zmluvu. Práve jej otec ju upozornil na skutočnosť, že U. N. rozpredáva nábytok a organizuje návštevy potenciálnych kupcov v dome S. N.. Je sporným, či skutočne mala S. N. vôľu poveriť ho týmto konaním a či mala vedomosť o podpise zmluvy o zriadení vecného bremena doživotného užívania nehnuteľností v prospech syna U.. Manipulácia a zneužívanie zdravotného stavu jej starej matky zo strany syna U. zapríčiňuje postupnú likvidáciu jej majetku a jeho ustanovenie za opatrovníka by bolo v rozpore s dôvodmi vydaného neodkladného opatrenia. Ona sama nenavrholo za opatrovníka ani jedného zo synov S. N., ktorí by nemohli byť objektívni a nezaujatí pri správe jej majetku. Čo sa týka podpísania listín zo strany S. N., táto prestúpila k novému dodávateľovi energií bez toho, že by o tom vedela a listiny podpísala bez porozumenia ich obsahu. To isté urobila aj v máji 2021, kedy opätovne uzatvorila nové zmluvy, hoci bola poučená, že bez konzultácie s navrhovateľkou nemá radšej nič podpisovať. Navrhovateľka nepovažuje za logické zriadenie vecného bremena pre syna U., ktorý v dome S. N. nebýva a naposledy v ňom býval počas svojej mladosti. K zrušeniu vkladnej knižky uviedla, že S. N. si mohla založiť účet v banke aj bez jej zrušenia, nakoľko poplatky za domov dôchodcov si hradí z dôchodku. Navrhovateľka dala do pozornosti stretnutie so starou matkou, ktoré sa odohralo v domove dôchodcov dňa 23. 08. 2021, kedy jej stará matka povedala, že síce je o ňu v domove dôchodcov dobre postarané, ale chce sa vrátiť domov. Keď jej navrhovateľka oznámila, že jej druhý syn U. má už dohodnutého kupca, ostala smutná a prekvapená. Navrhovateľka sa nechce zmocniť majetku starej matky, ale len zabezpečiť spravodlivé nakladanie s ním, nakoľko U. N. nakladá s jej majetkom podľa svojej vôle, ovplyvňuje ju, rozhoduje za ňu a tá mu podpíše všetko bez porozumenia. Uviedla, že jej otec sa o svoju mamu staral najlepšie ako vedel, prispel dokonca aj na opravu strechy domu sumou 1 500,- Eur. Nepopiera, že medzi nimi mohlo vzhľadom na ich vek dochádzať ku konfliktom, no odmieta tvrdenie, že by sa otec k starej matke správal hrubo, naopak bola skôr svedkom hrubého správania sa syna U. voči nej. V domove dôchodcov starú mamu viackrát navštevovali a pravidelne sa u sociálnej pracovníčky a riaditeľky na ňu informujú.

6. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, nakoľko sa jedná o vec nariadenia neodkladného opatrenia, o

ktorej ani súd prvej inštancie nemusí rozhodovať na pojednávaní (§ 378 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 329 ods. 1 C. s. p.), nielen z dôvodov vymedzených v odvolaní v zmysle § 66 C. m. p. a dospel k názoru, že odvolanie osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná je čiastočne dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle § 388 C. s. p. zmeniť, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

7. Podľa § 360 ods. 1 C. m. p. neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

8. Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 325 ods. 1 C. s. p. neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

10. Podľa § 325 ods. 2 písm. c) C. s. p. neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby nenakladala s určitými vecami alebo právami.

11. Neodkladné opatrenie slúži k zabezpečeniu ochrany porušených alebo ohrozených práv účastníkov konania. Podmienkou pre nariadenie neodkladného opatrenia je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný najmä vtedy, ak potreba dočasnej úpravy vzťahov nie je naliehavá a účastník dostatočne neosvedčí bezprostredné ohrozenie práva, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana alebo svoju obavu o ohrozenie exekúcie. Iba samotná domnienka ohrozenia práva alebo domnienka možnosti ohrozenia exekúcie nemôže byť dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia. „Pred rozhodnutím súdu o neodkladnom opatrení nie je z dôvodu krátkosti času priestor pre vykonanie dokazovania v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, pričom zároveň nesmú existovať vážnejšie pochybnosti o potrebe tejto úpravy, a preto rozsah dokazovania je zúžený vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia a nevykonáva sa dokazovanie v rozsahu ako v základnom konaní“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 25/2019 zo dňa 25. júna 2019). Z uvedeného je zrejmé, že osobitnej povahy inštitútu neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie a požiadavka rýchlosti prevláda pred úplným preukázaním uplatneného nároku. Pred nariadením neodkladného opatrenia nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie (§ 185 <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mrqge2v6mjpgaxhaylsmftxeylfgfuytqni>> a nasl. C. s. p.). Je však nevyhnutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o dôvodnosti a trvaní nároku, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana.

12. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej aj „O. z.“) ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

13. Podľa § 231 písm. a) C. m. p. v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

14. Spôsobilosť na právne úkony fyzických osôb vyjadruje oprávnenie jej nositeľa vlastným konaním robiť právne úkony. Zásahy do spôsobilosti na právne úkony je potrebné vnímať ako zásahy do osobnej integrity človeka a teda aj do práv garantovaných Listinou základných práv a slobôd (čl. 5, 10 ods. 1, 2) a Ústavou Slovenskej republiky. Odvolací súd poukazuje na nevyhnutnosť rešpektovania ústavného rozmeru pri rozhodovaní o zásahu do spôsobilosti na právne úkony s dôrazom na ochranu ľudskej dôstojnosti a vnímanie tohto prostriedku pri zachovaní proporcionality len ako celkom výnimočného s primárnym zohľadnením záujmov osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Dôvodom pre možný zásah do rozsahu spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby je v zmysle platnej právnej úpravy duševná porucha, ktorá nemá prechodné trvanie alebo nadmerné požívanie alkoholických nápojov, omamných prostriedkov či jedov. Samotná existencia faktorov umožňujúcich obmedziť rozsah spôsobilosti konať s právnym následkom sama osebe nestačí a zásah do spôsobilosti na právne úkony je viazaný na

predpoklad, že z uvedených dôvodov fyzická osoba nie je spôsobilá robiť právne úkony. Existencia uvedených predpokladov je predmetom dokazovania, pričom súd je v tomto konaní povinný zistiť skutočný stav vecí. Rozhodnutie súdu, ktorým modifikuje rozsah spôsobilosti na právne úkony je významným zásahom do integrity fyzickej osoby, a preto zásah do spôsobilosti „primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb“ (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 313/2012 zo dňa 28. 11. 2012).

15. Odvolanie osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná je čiastočne dôvodné. Odvolací súd sa stotožňuje s potrebou nariadenia neodkladného opatrenia v rozsahu požadovanom navrhovateľkou v zmysle jej podania zo dňa 09. 08. 2021 v spojení s doplňujúcim podaním zo dňa 11. 08. 2021. Nariadenie neodkladného opatrenia v širšom rozsahu nad rámec návrhu navrhovateľky ako rozhodol súd prvej inštancie však nepovažuje odvolací súd za opodstatnené, spĺňajúce zákonné predpoklady nariadenia neodkladného opatrenia. Z obsahu spisu je zrejmé, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná S. N. je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie U. a to parcely C-KN č. XXXX vyznačenej ako zastavaná plocha a nádvorie o výmere XXX m² a rodinného domu súpisné číslo X postaveného na tejto parcele, avšak v súčasnosti býva v W. dôchodcov D., n. o. vo T.. Z obsahu spisu vyplýva, že S. N. má dvoch synov U. N. a S. N., ktorý je otcom navrhovateľky, pričom z podaní v spise sa odvolaciemu súdu javí konflikt medzi nimi o tom, ako by mala S. N. potom, čo odišla do domova dôchodcov naložiť s nehnuteľnosťami v jej výlučnom vlastníctve. Z lekárskejších správ doložených do spisu (od roku 2014 až do roku 2021) má odvolací súd za osvedčené, že S. N. bola diagnostikovaná Parkinsonova choroba a demencia pri Alzheimerovej chorobe. Vzhľadom na povahu konania o nariadení neodkladného opatrenia nebol priestor na vykonanie výsluchu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, znaleckého dokazovania, resp. výsluchu ošetrojúceho lekára, na základe ktorých by súd vedel zhodnotiť, či je S. N. vzhľadom na vyššie uvedené diagnózy spôsobilá na právne úkony, keďže len samotná existencia takéhoto faktora pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Zároveň však odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie uvádza, že S. N. je pri podpisovaní rozličných dokumentov, s ktorých obsahom dostatočne neoboznámi, príliš dôverčivá (podpísanie dvoch zmlúv o zmene dodávateľa energií), pričom takéto úkony sú na jej neprospech. Odvolací súd dáva do pozornosti aj rozpor v konaní S. N., ktorá na jednej strane v odvolaní uvádza, že chce nehnuteľnosti vo svojom výlučnom vlastníctve predať, no na druhej strane so svojim synom U. N. uzatvorila dňa 20. 07. 2021 zmluvu o zriadení vecného bremena doživotného užívania predmetných nehnuteľností, čo výrazne predaj nehnuteľností sťažuje. Na základe vyššie uvedeného tak vyvstáva otázka, či je S. N. schopná posúdiť dôsledky svojho konania a v akom rozsahu. Vzhľadom na osvedčenie potreby bezodkladnej úpravy pomerov v dôsledku prebiehajúceho konania o zriadení vecného bremena doživotného užívania nehnuteľností vo výlučnom vlastníctve S. N. vedených na liste vlastníctva č. XXXX i s poukazom na totožné tvrdenia účastníkov konania (navrhovateľky aj odvolateľky) ohľadom zámeru predaja týchto nehnuteľností v spojení s lekárskejšími správami o zdravotnom stave S. N. a očividný záujem oboch synov S. N. na nakladaní s jej nehnuteľným majetkom, odvolací súd udáva, že až do právoplatného skončenia konania vo veci samej o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je podľa jeho názoru v najlepšom záujme osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná nariadenie neodkladného opatrenia tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Nariadené neodkladné opatrenie, ktorým sa dočasne obmedzí dispozičné právo S. N. v časti prevodu nehnuteľností a ich zaťaženia vecným bremenom alebo záložným právom bude primárne slúžiť na ochranu záujmov S. N., najmä jej majetkových práv i na ochranu pred neplatnosťou prípadných právnych úkonov, predmetom ktorých by boli uvedené nehnuteľnosti a to až pokiaľ nebude vyriešená otázka spôsobilosti S. N. na právne úkony. Odvolací súd dodáva, že nariadením neodkladného opatrenia dôjde len k dočasnému obmedzeniu vlastníckeho práva osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná v práve disponovať s predmetom vlastníckeho práva (previesť nehnuteľnosti a zaťažiť nehnuteľnosti právami tretích osôb - vecným bremenom a záložným právom) a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

16. Odvolací súd poukazuje na to, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony predstavuje značný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, ktorý prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiaden dopad na postihnutú osobu. Konaním o spôsobilosti na právne úkony možno výrazne až závažným spôsobom zasiahnuť do prirodzených práv človeka a v demokratickej spoločnosti sú preto kladené zvýšené nároky na súdy, aby starostlivo, zodpovedne, precízne a spravodlivo chránili hodnoty, aké reprezentujú podstatu ľudskej bytosti - jej slobodu (porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/276/2014 zo dňa 08. 10. 2014). Odvolací súd dodáva, že pri obmedzovaní spôsobilosti na právne úkony je potrebné vziať do

úvahy ústavný rozmer obmedzenia spôsobilosti, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby. Rozsahom nariadenia neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie by fakticky došlo k obmedzeniu spôsobilosti S. N. na právne úkony bez riadne vykonaného dokazovania ešte pred rozhodnutím vo veci samej, čo by mohlo mať za následok vážny a neprimeraný zásah do osobnej integrity i majetkovej sféry osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Odvolací súd nepovažuje za vhodné v rozsahu uvedenom v napadnutom uznesení hoci aj dočasne obmedziť spôsobilosť na právne úkony S. N. bez dostatočne zisteného skutočného stavu na základe neodkladného opatrenia, v ktorom dochádza len k osvedčovaniu skutočností, bez skúmania zdravotného stavu tejto osoby znaleckým dokazovaním (§ 244 C. m. p.), či výsluchom ošetrojúceho lekára (§ 246 C. m. p.), a to za situácie, že sama osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná tvrdí, že takéto dôvody nie sú dané. Okrem toho odvolací súd nezistil ani splnenie zákonných predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia nad rámec zákazu návrhom požadovaného prevodu, resp. zaťaženia nehnuteľností vo vlastníctve S. N. vecným bremenom alebo záložným právom, keď z obsahu spisu nevyplývajú žiadne okolnosti, ktoré by osvedčovali potrebu bezodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že by exekúcia mohla byť ohrozená vo vzťahu k obmedzeniu ďalších právnych úkonov - zákazu S. N. bez súhlasu opatrovníčky disponovať s akoukoľvek finančnou čiastkou nad 100,- Eur, s hnutelným majetkom, uzatvárať kúpne, spotrebiteľské, darovacie zmluvy alebo iné zmluvy majetkovo právnej povahy (mimo prevodu nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXXX), prevádzať svoj hnutelný majetok na inú osobu, spísať závet. Bezodkladnosť úpravy pomerov bola osvedčená len vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným na liste vlastníctva č. XXXX vo vlastníctve S. N.. Na dočasné ustanovenie opatrovníka taktiež nebol daný dôvod. Táto by totiž mohla aj bez súhlasu opatrovankyne disponovať s majetkom (aj nehnuteľným) do právoplatného skončenia konania vo veci samej, teda ho aj predať, čo určite nie je účelom sledovaným princípom proporcionality pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení a jeho rozsahu. S. N. bez osvedčenia dôvodnosti takéhoto obmedzenia by bola plne odkázaná na súhlas opatrovníčky napríklad aj vo veci platenia ceny služieb poskytovaných W. dôchodcov D., n. o., ktoré si hradí zo svojho dôchodku, ak by prevyšovala sumu 100,- Eur.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené nepovažoval odvolací súd za potrebné nariaďovať S. N. ani dočasného hmotnoprávneho opatrovníka. V zmysle § 248 C. m. p. v konaní o spôsobilosti na právne úkony možno ustanoviť opatrovníka až vtedy, ak dôjde k obmedzeniu spôsobilosti na právne úkony, t. j. osobe, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená.

18. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a nariadil neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. c) C. s. p., ktorým dočasne zakázal osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná previesť nehnuteľnosti v jej výlučnom vlastníctve vedené na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie U. a zaťažiť ich v prospech tretích osôb záložným právom alebo vecným bremenom, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

19. Na záver odvolací súd dáva súdu prvej inštancie do pozornosti, že aj keď je osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná v konaní zastúpená zvoleným právnym zástupcom - advokátkou, je v zmysle § 240 ods. 1 C. m. p. potrebné jej ustanoviť procesného opatrovníka, nakoľko nemá zákonného zástupcu a to už na začiatku konania a tomu doručiť aj uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia v spojení s uznesením odvolacieho súdu o zmene rozsahu neodkladného opatrenia.

20. Nakoľko neodkladné opatrenie bolo vydané v rámci konania vo veci samej o spôsobilosti na právne úkony, nie je teda rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a takýmto rozhodnutím nie je ani rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti predmetnému uzneseniu, krajský súd v zmysle § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 58 C. m. p. a contrario o nároku a výške náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania nerozhodol. O náhrade týchto trov rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie pred ním skončí, ak to budú účastníci konania požadovať (§§ 57, 58 a prípadne 251 ods. 2 C. m. p.)

21. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).